

■ Nemocenská

Sick days stačí, jinak ať si krátkodobé neschopenky platí zaměstnanci sami. Politici zvažují návrat karenční doby

Kristýna Matějková
kristyna.matejkova@hn.cz



Na stole je návrat pravidel, podle nichž by zaměstnanci první tři dny na nemocenskou nedostali žádné peníze. Takzvanou karenční dobu zvažuje znovu zavést vláda Andreje Babiše (ANO), která ji přitom v roce 2019 v koalici s ČSSD a podporou komunistů rušila. Na své straně má kabinet i firmy, které na náhradách za mzdy v nemoci dávají miliardy korun ročně.

Novelu zákona, která opět zavede karenční dobu, plánuje předložit ministr pro sport, prevenci a zdraví Boris Šťastný (Motoristé). Nejdříve chce ale zjistit, jak by návrh vnímaly koaliční ANO a SPD. „Je to jedno z možných opatření v rámci jednání o státním rozpočtu pro příští rok nebo ty následující. Automaticky to neznamená, že karenční dobu zavedeme,“ vysvětlil pro HN.

Celkový počet neschopenek se podle ministra mezi lety 2018 a 2025 téměř ztrojnásobil. Případný návrat ke staronovému režimu nemocen-

ských by podle jeho propočtů mohl státu přinést 5,2 miliardy korun ročně na produktivitu práce i investicích firem.

Ve znovuzavedení karenční doby má Šťastný podporu šéfa resortu práce a sociálních věcí Aleše Juchelky (ANO). „Podíváme se, jak ten návrh bude vypadat, ale ta myšlenka není k zahoezení,“ řekl Juchelka v nedělním diskusním pořadu Poledne s Moravcem.

Odkázal se zároveň na zaměstnavatele, kteří po návratu tohoto režimu podle Juchelky dlouhodobě volají kvůli vysokým nákladům. Ministerstvo financí odhaduje, že letos dají firmy za náhradu mzdy jen v prvních třech dnech nemoci zaměstnanců 8,5 až devět miliard korun. Ze zákona zaměstnancům hradí prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti ve výši tři pětin průměrného denního výdělku. Od 15. dne se pak dávky poskytují ze zdravotního pojištění.

Snaha o delší víkend?

Podle prezidenta Unie zaměstnavatelských svazů Jiřího Horeckého je karenční doba účinným nástrojem,

který se v minulosti dobře osvědčil a systém byl díky němu méně zneužitelný. „Je to jasné vidět na vývoji dočasné pracovní neschopnosti. Když se karenční doba zavedla, ihned neschopnost klesla, naopak když se zrušila, začala ihned neschopnost stoupat,“ říká.

Vzpomíná, že poprvé se karence zaváděla v roce 2008 za premiéra Petra Nečase (ODS) právě za účelem snížení počtu neschopenek. V politické debatě tehdy zaznívalo, že si lidé jedno- či dvoudenními absencemi v některých případech jen prodlužovali víkend. „Česká republika měla nejvyšší pracovní neschopnost v Evropě. A ihned to zafungovalo. Byli jsme za zaměstnavatele velmi proti, když se to rušilo,“ dodává Horecký.

~
Letos dají firmy za náhradu mzdy v prvních třech dnech nemoci zaměstnanců až devět miliard korun.

Například dřívější analýza Asociace malých a středních podniků a živnostníků vypočítala, že počet případů pracovní neschopnosti stoupl v roce 2022, tedy během tří let od zrušení karenční doby, o 88 procent. Zástupci asociace přiznávají, že do finálního čísla se promítla i epidemie covidu-19. Číslo ale podle nich táhlo právě i zrušení povinnosti zaměstnanců hradit si první tři dny neschopenky sami.

Zástupci firem podle Horeckého nyní vládu se znovuzavedením karenční doby aktivně neoslovili, kabinet má ale jejich plnou podporu.

Na své straně by Babišův kabinet mohl mít i část opozice. „Zátěž lékařů je nižší, zaměstnavatelé jsou spokojenější a je to velmi dobrý preventivní charakter, který prostě dobře funguje,“ komentuje možnou změnu například předseda TOP 09 Matěj Ondřej Havel.

Trest za nemoc

Vlnu protestů nicméně zahájily odborové svazy, podle nichž jde o krok zpět, který zatíží zaměstnance. Jedním z jejich hlavních argumentů je nedávné zvednutí zdravotních odvodů.

„Nemocný člověk nemá být trestán tím, že první tři dny své nemoci přijde o peníze. Pokud chceme, aby se lidé do práce vraceli zdraví a byli schopni podávat plný výkon, musíme jim umožnit, aby se v době nemoci skutečně léčili,“ sdělil ve vyjádření předseda Československé konfederace zaměstnaneckých svazů Josef Středula.

Změna by se podle odborů mohla výrazněji dotknout zdravotníků a pracovníků sociálních služeb, kde je častější režim dvanáctihodinových směn a zmeškání několika dní práce může být větším zásahem z hlediska odměny. Jde zároveň o profese, které jsou v každodenním kontaktu s nemocnými lidmi či seniory.

S těmito výtkami však zástupci firem nesouhlasí. Téma nemocnosti považují za něco, co by mělo zůstat upravené jen kolektivními smlouvami. „Řada zaměstnavatelů navíc dnes nabízí sick daye, zpravidla tři nebo i pět dní za rok. Myslím, že většina zaměstnanců je rozumná a nemůžeme říkat, že chudáci sami nevědí, jak se rozhodnout, a systém je musí chránit, mají vlastní rozum,“ komentuje Horecký.

Inzerce

HN06506

Budoucnost se plánuje dnes. Platí to i pro zdraví

Firmy plánují investice na roky dopředu a průběžně vyhodnocují rizika. U vlastního zdraví však často začínáme jednat až ve chvíli, kdy se objeví problém. Přitom právě fyzická a psychická kondice rozhodují o tom, zda dokážeme dlouhodobě zvládat pracovní tempo a zachovat si energii i pro osobní život.

Longevity se v posledních letech stala výrazným trendem. Její smysl ale nespočívá v hledání zázračného receptu na dlouhověkost. Jde především o to, jak si co nejdéle uchovat zdraví, soběstačnost a dobrou kondici. Podle OECD dosahuje očekávaná délka života v Česku 79,9 roku, tedy o 1,2 roku méně, než činí průměr členských zemí organizace. Samotná délka života však nevypovídá o kvalitě prožitých let.

Zdraví jako dlouhodobá investice

V prostředí zaměřeném na výkon lze snadno začít vnímat únavu jako daň za úspěch. Naše tělo i psychika však mají své limity. Sladění pracovního a osobního života proto není jen otázkou volných večerů nebo dobře vedeného kalendáře. Jeho součástí je i schopnost včas rozpoznat, kdy je třeba zpomalit nebo vyhledat odbornou pomoc.

Základem je vyvážený životní styl. Patří k němu dostatek pohybu a spánku, pestrá strava, péče o psychiku i pravidelné preventivní prohlídky.

Neméně důležité je vyhýbat se návykům, které zdraví nespědí. Světová zdravotnická organizace v této souvislosti upozorňuje, že jakákoli expozice tabákovému kouři představuje zdravotní riziko a že ani u alkoholu nelze stanovit zcela bezpečné množství pro konzumaci.

Když prevence nezůstane jen předsevzetím

Podle OECD připadá v Česku na prevenci 2,7 procenta běžných výdajů na zdravotnictví, zatímco průměr členských zemí organizace činí 3,4 procenta. Úlohou zdravotních pojišťoven přitom nemusí být jen úhrada léčby. Mohou své klienty motivovat také k tomu, aby o sebe pečovali průběžně.



Novinky pro mladé od října 2026

Pojištěnci ZP MV ČR ve věku 15 až 26 let mohou při splnění podmínek nově získat:

- až **2 000 Kč na antikoncepci** pro ženy i muže,
- až **500 Kč na sportovní výživu**,
- až **1 500 Kč na zdravotní prohlídku před autoškolou**.

Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra, známá také jako Dvěstějedenáctka, podporuje prostřednictvím svých programů zejména účast na preventivních prohlídkách a screeningových vyšetřeních. Dospělí klienti mohou za jejich absolvování letos získat odměnu podle typu programu ve výši **až 500 Kč** na pravidelný pohyb, dentální hygienu, nehrzená onkologická vyšetření nebo rehabilitační procedury, například fyzioterapii, léčebnou masáž či saunu.

Pojišťovna přispívá také na všechna očkování nehrzená z veřejného zdravotního pojištění. Klienti si je mohou vybírat podle svých potřeb a v součtu čerpat **až 2 000 korun** za rok. V oblasti duševního zdraví mohou dospělí i děti získat **až 5 000 korun** na psychoterapii nebo péči klinického psychologa.

Těhotné ženy a jejich novorozenci mohou napříč jednotlivými programy čerpat příspěvky v celkové výši **až 20 000 korun** ročně. Dětem ZP MV ČR přispívá například na preventivní vyšetření, pravidelné pohybové aktivity nebo dentální hygienu v součtu **až 1 500 korun** za rok.

Dvěstějedenáctka navíc jako první a jediná zdravotní pojišťovna v Česku podporuje dlouhodobou léčbu obezity, čímž pomáhá předcházet závažným zdravotním komplikacím spojeným s tímto onemocněním. Dospělí klienti, kteří léčbu pod dohledem lékaře nebo nutričního terapeuta úspěšně absolvují, mohou získat **až 2 000 korun** na navazující péči. U dětí může příspěvek dosáhnout **až 4 000 korun**.

Správný čas chtít pro sebe víc

Dlouhodobé zdraví nestojí na jednom velkém rozhodnutí, ale na pravidelných dílčích krocích, u nichž dokážeme vytrvat. Vhodně zvolená zdravotní pojišťovna přitom může pomoci proměnit prevenci z dobře míněného předsevzetí v přirozenou součást života.

Zdravotní pojišťovnu můžete v aktuálním přeregistračním období změnit **do 30. září**. Klienty nově zvolené pojišťovny se stanete od **1. ledna 2027**. Přihlášku k Dvěstějedenáctce lze podat **online** na webu pojišťovny nebo **osobně** v kterémkoli z jejích clientských center.


www.211.cz

ZDRAVOTNÍ
POJIŠŤOVNA
MINISTERSTVA
VNITRA ČR

211